
PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD 03/06/14

Yn bresennol: Y Cynghorydd Lesley Day (Cadeirydd)

Y Cyngorwyr: Anwen Davies, Tom Ellis, Jean Forsyth, E. Selwyn Griffiths, Jason Humphreys, Anne Lloyd Jones, Charles Wyn Jones, Siôn Wyn Jones, Dilwyn Morgan, Michael Sol Owen, Mair Rowlands a Mandy Williams-Davies.

Aelod Cabinet: Y Cynghorydd Ioan Thomas (Aelod Cabinet Gofal Cwsmer)

Swyddogion: Geraint George (Pennaeth Strategol a Gwella), Arwel Ellis Jones (Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol), a Glynda O'Brien (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

1. ETHOL CADEIRYDD

Penderfynwyd cadarnhau penderfyniad y Cyngor ar 1 Mai 2014 i ail-ethol y Cynghorydd Lesley Day yn Gadeirydd i'r Pwyllgor hwn am y flwyddyn 2014/15.

2. ETHOL IS-GADEIRYDD

Penderfynwyd ethol y Cynghorydd Tom Ellis yn Is-gadeirydd i'r Pwyllgor hwn am y flwyddyn 2014/15.

3. CROESO

Estynnwyd croeso i'r Cynghorydd Mair Rowlands i'w chyfarfod cyntaf o'r Pwyllgor hwn.

4. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

5. COFNODION

(a) Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod diwethaf o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 18 Mawrth 2014, fel rhai cywir.

(b) Nodwyd mai'r rheswm dros absenoldeb y Cynghorydd Anne Lloyd Jones, oedd ei bod yn cynrychioli Cadeirydd y Pwyllgor hwn mewn cyfarfod allanol.

6. ADRODDIADAU BLYNYDDOL GAN AELODAU

(a) Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd yn amlinellu trefniadau ar gyfer Aelodau i fedru cynhyrchu adroddiadau blynyddol i gynnwys gwybodaeth ffeithiol o weithgareddau, os ydynt yn dymuno gwneud hynny.

(b) Pwysleisiwyd nad oedd yn rheidrwydd a statudol i Aelodau ddarparu adroddiad blynyddol ond ei fod ynghlwm â datblygiad y Siarter Aelodau ac yn fodd o ddarparu gwybodaeth i etholwyr am waith Aelodau a'i fod yn ofynnol i'r Cyngor wneud darpariaeth i aelodau fedru llunio adroddiadau blynyddol. Cyfeiriwyd at esiampl o dempled ynghlwm i'r adroddiad a fyddai o ddefnydd ac o gymorth i Aelodau i gwblhau eu hadroddiadau.

(c) Tra 'roedd rhai Aelodau yn croesawu'r syniad o ddarparu adroddiadau blynyddol, nododd eraill nad oeddynt o blaid oherwydd yn bennaf pwysau gwaith ar weithgareddau etholaethol. Amlygwyd y pwyntiau canlynol gan Aelodau unigol o safbwynt fformat y templed enghreifftiol:

- (i) Y byddai'n anodd cyfyngu'r holl wybodaeth i ddwy dudalen ac awgrymwyd rhoi "bwriad yr adroddiad blynyddol" i gyntaf gan ddilyn gyda "rôl a chyfrifoldebau" – nodwyd na fyddai cyfyngiad ar hyd adroddiadau
- (ii) Dylid cynnwys cyfarfodydd paratoi'r Pwyllgorau Craffu sydd yn rhan greiddiol o'i gwaith ynghyd â'r Fforymau Ardal, cyfarfodydd Grwpiau Gwleidyddol, a.y.b.
- (iii) Awgrymwyd y dylid diddymu'r golofn "absennol" o'r tabl presenoldeb
- (iv) Yn yr un modd, gall absenoldeb oherwydd gwaeledd am gyfnod penodol greu camargraff i'r cyhoedd

Pwysleisiwyd pwysigrwydd sicrhau cydbwysedd rhwng mynychu Pwyllgorau, bod yn rhan o weithdai, ymchwiliadau, a.y.b. a yn gweithio'n ddiwyd yn eu cymunedau

(c) Croesawyd y sylwadau uchod a phwysleisiwyd bod y templed ar gael i gynorthwyo Aelodau ac y byddai modd ei addasu i anghenion unigolion i fedru egluro i'r etholwyr y dyletswyddau a ymgwymerir ganddynt. Byddai'r templed ar gael i oll Aelodau'r Cyngor drwy E-bost maes o law.

Penderfynwyd: (a) Derbyn fformat y templed gan gymryd i ystyriaeth y mân addasiadau a grybwyllwyd yn (i) i (iv) uchod.

(b) Cyflwyno adroddiad i gyfarfod nesaf y Pwyllgor hwn ym mis Medi ar ddarpariaeth hyfforddiant ar ffurf ar-lein.

7. GWE DDARLLEDU

(a) Cyflwynwyd rhaglen waith fras ar gyfer cyflwyno darpariaeth Gwe-ddarlledu o dan gytundeb dwy flynedd gyda chwmni Public-i sy'n gweithredu yn y maes drwy Gymru, Alban a Lloegr.

(b) Croesawyd Mr Matthew Jellings, Uwch Reolwr Cysylltiadau, Public-i, i'r cyfarfod a derbyniwyd cyflwyniad ganddo. Ymhelaethwyd ar fanteision gwe-ddarlledu ac, o brofiad mewn awdurdodau eraill nodwyd y tueddiadau isod:

- Cynyddu cynulleidfa
- Cyfathrebu rhyngweithiol ar-lein
- Defnydd o amlgyfryngau megis i-Pads, ffonau symudol, a.y.b.
- Yr angen am newid sefydliadol a strategaeth cyfryngau cymdeithasol
- Engreiffitiau o gyd-gynhyrchu gyda chymunedau

Byddai gwe-ddarlledu felly yn cynnig cyfleoedd i recordio cynnwys cyfarfodydd a'i rannu gyda'r cyhoedd, posiblirwydd i newid canfyddiadau pobl o'r Cyngor, y gallu i gadw'r cofnod mewn archif yn ogystal ag agor cyfleoedd i gynnig proses o ddeialog gyda'r cyhoedd.

(c) Ymatebwyd i sylwadau wnaed gan aelodau unigol fel a ganlyn:

- Bod yr isadeiledd angenrheidiol o safbwynt y camerâu eisoes wedi ei osod
- O ran cyfieithiadau y byddai neges ar y sgrin pan ddarlledir cyfarfodydd lle nad oedd angen cyfieithydd yn nodi nad oedd cyfieithiad ar gael. Fodd bynnag, gellir ystyried sefydlu trefniadau i gofrestru'r angen am gyfieithiaid ymlaen llaw

- Bod darpariaeth grant gan Lywodraeth Cymru yn cyfateb i gost y gwasanaeth am ddwy flynedd

ch Ymhelaethodd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol y byddir yn rhaglennu i gyflwyno'r ddarpariaeth gan sicrhau hyfforddiant penodol i Aelodau a swyddogion. Bwriedir dechrau treialu'r cyfarpar yn raddol drwy recordio rhai cyfarfodydd a pheidio eu gwe-ddarlledu er mwyn gweld os oes gwersi pellach i'w dysgu a sicrhau'r ddelwedd gywir o'r Cyngor.

PENDERFYNWYD: (a) **Derbyn, nodi a diolch i Mr Matthew Jellings am y cyflwyniad diddorol.**

(b) **Cymeradwyo i gyflwyno cyfundrefn gwe-ddarlledu yn unol â'r rhaglen waith fras a gyflwynwyd.**

8. CYFLOGAU AELODAU

(a) Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democritaidd yn diweddarau Aelodau o'r gofynion cyhoeddi cyflogau Aelodau.

(b) Adroddodd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol bod gofyn i gyhoeddi cyflogau Aelodau ar ddau achlysur sef cyn diwedd Gorffennaf eleni (amcangyfrif o'r taliadau a wneir am 2014/15) a chyn diwedd Medi (y cyflogau a'r costau teithio a dalwyd yn 2013/14). Bwriedir cyhoeddi rhestr erbyn diwedd Gorffennaf ar y Wefan a chyhoeddi taliadau 2013/14 yn Newyddion Gwynedd.

(c) Yn dilyn pryderon y llynedd ynglŷn â'r cyhoeddiad yn Newyddion Gwynedd bwriedir cynnwys esboniad ynglŷn â chyfrifoldebau Aelodau'r fainc gefn a'r Aelodau Cabinet e.e. dyddiadur enghreifftiol o'r math o ddyletswyddau a ymgwymerir ganddynt. Y nod yw defnyddio Newyddion Gwynedd i roi darlun mwy cyflawn o beth mae Aelodau yn wneud yn hytrach na chyflwyno tabl moel o gyflogau a chostau teithio.

(ch) Er gwybodaeth, nodwyd ymhellach bod Cyllid a Thollau EM wedi cyhoeddi yn ddiweddar bod costau teithio yn drethadwy os na ellir profi bod cartref Aelodau yn fan gweithio iddynt ac efallai y bydd yn rhaid cael rhyw elfen o dystiolaeth i'r perwyl hwn.

(ch) Mynegwyd pryder gan aelod nad oedd y cyhoedd yn sylweddoli'r amser a dreulia rhai Aelodau ac yn benodol o Dde Wynedd yn teithio i gyfarfodydd canolog

Penderfynwyd: **Derbyn yr adroddiad ac y byddai'r Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol yn llunio'r cynnwys ar gyfer Newyddion Gwynedd yn unol â'r hyn a amlinellwyd.**

9. YMGYSYLLTU EFO AELODAU

(a) Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democritaidd yn diweddarau Aelodau ynglŷn â chynigion pellach ar wella ymgysylltu gydag Aelodau.

(b) Yn dilyn y gweithdai a gynhaliwyd, yr holiadur anfonwyd ac adroddiad i'r Fforwm Penaethiaid, penderfynwyd sefydlu Grŵp Tasg o Benaethiaid ac Aelodau i gyd-drafod yr hyn ellir gwneud ar gyfer gwella o safbwynt cyfathrebu. Nodwyd ymhellach y cynhelir hyfforddiant yn ystod Gorffennaf ar arwain cymunedau mewn adeg o newid heriol.

(c) Nododd y Cadeirydd bod cais wedi ei anfon yn ddiweddar am enwebiadau o aelodau i wasanaethu ar y Grŵp Tasg uchod. Cadarnhawyd y byddai'r Aelod Cabinet perthnasol a Chadeirydd y Pwyllgor hwn yn trafod cydbwysedd yr aelodaeth pe derbynir gormod o enwau.

PENDERFYNWYD derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad a chymeradwyo'r bwriadau uchod.

10. CYFWELIADAU DATBLYGU PERSONOL

(a) Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democraidd yn amlinellu'r wybodaeth ddiweddaraf ar drefniadau'r Cyngor i gynnig cyfweiliad datblygu personol i Aelodau.

(b) Nododd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol bod Llywodraeth Cymru yn mynnu bod pob Cyngor yn cynnig proses i Aelodau asesu eu hanghenion datblygu er bod cymryd mantais o hynny yn ddewisol i aelodau. Nodwyd bod y paratodau wedi symud ymlaen a'r bwriad ydoedd addasu templed y gellir ei ddefnyddio fel sail ar gyfer y cyfweiliadau. Bwriedir anfon llythyr at bob Aelod yn ei gwahodd i gyfweiliad gyda'r bwriad o'u cynnal cyn Medi.

(c) Mewn ymateb, teimlai rhai Aelodau eu bod wedi derbyn llawer o hyfforddiant dros y blynyddoedd mewn gwaith o ddydd i ddydd a bod elfen o ddyblygu yn yr hyn a gynigir. Fodd bynnag, croesawai rhai eraill dderbyn hyfforddiant a'i fod yn un o'r arfau pwysicaf y gall y Cyngor gynnig yn gorfforaethol yn enwedig mewn oes o newid.

(ch) Ychwanegodd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol y byddai'r cyfweiliad yn hollol gyfrinachol ac y gellir trafod pa hyfforddiant sydd gan Aelodau a pha rai y gellir cynnig i'w anghenion.

Penderfynwyd derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.00am a daeth i ben am 12.30 pm